

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ I

Διάλεξη 02B:

Αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ

22/02/2019

Δημήτρης Καλλιώρας

η-ταχυδρομείο: dkallior@uth.gr

τηλέφωνο: 24210 74484

γραφείο: Γ23

μέρα και ώρες γραφείου: Πέμπτη, 08:00 – 10:00

Διδακτική Ομάδα

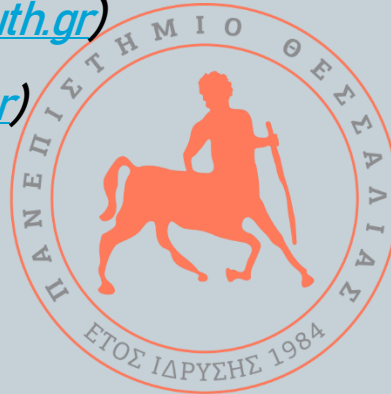
Καθηγητής Δημήτρης Γούσιος (goussios@uth.gr)

Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτρης Καλλιώρας (dkallior@uth.gr)

Επίκουρος Καθηγητής Νίκος Τριανταφυλλόπουλος (ntriant@uth.gr)

ΕΔιΠ Γιάννης Σαράτσης (saratsis@uth.gr)

ΕΔιΠ Μαρία Τσιάπα (mtsiapa@uth.gr)

ΕΕ και Περιφερειακή Πολιτική

-3-

- Η ΕΕ αποτελεί μοναδική περίπτωση υπερεθνικού οργανισμού ο οποίος αναλαμβάνει ρητή δέσμευση για την άσκηση περιφερειακής πολιτικής. Η από μέρους της ΕΕ άσκηση περιφερειακής πολιτικής αποτελεί αφενός το αντιστάθμισμα (ή το συμπλήρωμα) της πολιτικής για την ενδυνάμωση της ενιαίας αγοράς και αφετέρου απτή εκδήλωση (κοινοτικής) αλληλεγγύης. Επί της ουσίας, πρόκειται για το «ορατό χέρι της αγοράς» το οποίο αποσκοπεί στην εξισορρόπηση (εναρμόνιση) της αναπτυξιακής διαδικασίας προϊούσης της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Φάσεις της Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ (I)

-4-

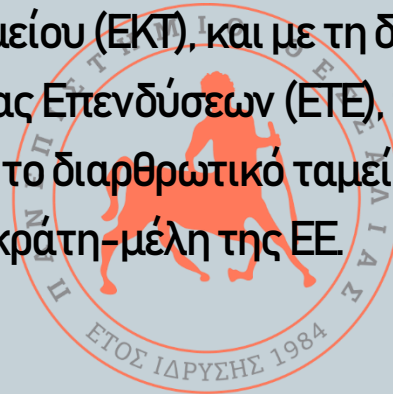
- Η περίοδος εφαρμογής της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ δύναται, διασταλτικά, να διακριθεί σε 3 φάσεις: (α) από την ίδρυση της ΕΟΚ, το 1957, μέχρι και το 1974, (β) από το 1975 μέχρι και το 1984, και (γ) από το 1985 και εντεύθεν.

Φάσεις της Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ (II)

-5-

- Κατά την πρώτη φάση (1957-74) τέθηκαν οι βάσεις για την οικοδόμηση της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ με την ανάδειξη του ζητήματος των περιφερειακών ανισοτήτων και των συνακόλουθων αρνητικών επιπτώσεων. Η άσκηση της περιφερειακής πολιτικής, ωστόσο, προκύπτει μόνο εμμέσως, με την θέσπιση εξαιρέσεων από τους κανόνες ανταγωνισμού για κρατικές ενισχύσεις, με τη χρηματοδότηση δράσεων τόνωσης της απασχόλησης, από μέρος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), και με τη δυνατότητα χορήγησης δανείων, από μέρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ), για τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Το ΕΚΤ αποτελεί το διαρθρωτικό ταμείο της ΕΕ το οποίο χρηματοδοτεί δράσεις τόνωσης της απασχόλησης στα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Φάσεις της Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ (III)

-6-

- Κατά τη δεύτερη φάση (1975-84), ιδρύεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), γεγονός το οποίο επιτρέπει τη σταδιακή διαμόρφωση της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ, με την ανάδειξη στόχων και τη θέσπιση χρηματοδοτικών πλαισίων. Το ΕΤΠΑ αποτελεί το διαρθρωτικό ταμείο της ΕΕ το οποίο χρηματοδοτεί τα μέσα άσκησης της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ

Φάσεις της Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ (IV)

-7-

- Κατά την τρίτη φάση (1985-...), καθιερώνονται τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΓΣ) τα οποία συνίστανται στην εφαρμογή πολυετών (ανά Προγραμματική Περίοδο) και (κατά κανόνα) πολυταμειακών προγραμμάτων – και όχι μεμονωμένων έργων – περιφερειακής ανάπτυξης. Με τη θέσπιση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (ΕΕΠ), το 1986, η περιφερειακή πολιτική – κατά το επικρατέστερο, Πολιτική Συνοχής – θεσμοθετήθηκε ως πολιτική της ΕΕ. Η εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής συνδέθηκε άμεσα με την επίτευξη της οικονομικής κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ, ως αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου της ενιαίας αγοράς.

Πολιτική Συνοχής και Εθνικές Περιφερειακές Πολιτικές

-8-

- Η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ συμπληρώνει και συντονίζει – δίχως να υποκαθιστά – τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές. Τούτο σημαίνει ότι η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ αποτελεί υποσύνολο της περιφερειακής πολιτικής στην ΕΕ καθώς η τελευταία περιλαμβάνει και τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές. Πρόκειται για τη δυνατότητα την οποία έχει το κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ να ασκεί την εθνική περιφερειακή πολιτική του στην κατεύθυνση της επίτευξης αναπτυξιακών στοχεύσεων οι οποίες δεν εμπίπτουν στις αντίστοιχες της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ και, κατά συνέπεια, δεν (συγ)χρηματοδοούνται από αυτή.

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (I)

-9-

- Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ διαπνέεται από τις κατευθυντήριες γραμμές της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η υλοποίηση της οποίας ξεκίνησε το 2010.
- Η «Ευρώπη 2020» είναι η στρατηγική της ΕΕ η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία συνθηκών για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με χρονικό ορίζοντα περάτωσης το 2020, και έγκειται στην επίτευξη πρωταρχικών στόχων οι οποίοι αναφέρονται στην απασχόληση, στην έρευνα και ανάπτυξη, στην κλιματική αλλαγή και στην ενεργειακή βιωσιμότητα, στην εκπαίδευση και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (II)

-10-

- Πρωταρχικοί στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:
- ➔ Απασχόληση: απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών.
- ➔ Έρευνα και ανάπτυξη: το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται στην έρευνα και την ανάπτυξη.
- ➔ Κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα: μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% (ή και 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν) σε σχέση με το 1990 / εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές / αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης.
- ➔ Εκπαίδευση: μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από 10% / ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών.
- ➔ Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού: μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (III)

-11-

- Οι πρωταρχικοί στόχοι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι αλληλένδετοι και αλληλοενισχυόμενοι και μετατρέπονται σε εθνικούς στόχους υλοποιούμενοι με συνδυασμό - και όχι με καταμερισμό υποχρεώσεων - εθνικής δράσης και δράσης σε επίπεδο ΕΕ.
- Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» δρομολογήθηκε σε συνθήκες ενός ταχέως επιδεινούμενου οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στην ΕΕ, απότοκο του ξεσπάσματος της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και των ατελέσφορων(;) πολιτικών άμβλυνσης των επιπτώσεων της συνακόλουθης οικονομικής κρίσης.

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (IV)

-12-

- Οι κατευθυντήριες γραμμές της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ενσωματώνονται στα Εθνικά Στρατηγικά Πλαίσια Αναφοράς (ΕΣΠΑ).
- Τα ΕΣΠΑ είναι αναπτυξιακά προγράμματα στρατηγικού χαρακτήρα τα οποία εμπεριέχουν τους εθνικούς θεματικούς στόχους και τις εθνικές χρηματοδοτικές προτεραιότητες.
- Τα ΕΣΠΑ αποδομούνται σε Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ). Τα ΕΠ είναι αναπτυξιακά προγράμματα επιχειρησιακού χαρακτήρα τα οποία εστιάζουν είτε σε συγκεκριμένους τομείς (Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΤΕΠ) είτε σε συγκεκριμένες περιφέρειες (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα – ΠΕΠ).

Στόχοι της Πολιτικής Συνοχής κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

-13-

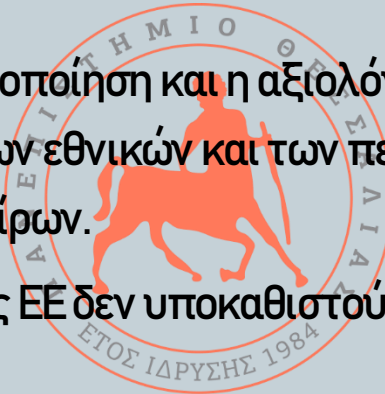
- Στόχοι της Πολιτικής Συνοχής κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020:
 - ➔ Σύγκλιση: περιφέρειες με ΚΚ ΑΕΠ μικρότερο του 75% του αντίστοιχου της ΕΕ (€281 δις).
 - ➔ Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση: περιφέρειες με ΚΚ ΑΕΠ μεγαλύτερο του 75% του αντίστοιχου της ΕΕ (€55,9 δις).
 - ➔ Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία: διασυνοριακές (επιλέξιμες) περιφέρειες

Αρχές της Πολιτικής Συνοχής κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

-14-

- Αρχές της Πολιτικής Συνοχής κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020:
- ⇒ Συγκέντρωση: α) πόρων (70% στο στόχο της σύγκλισης), β) προσπάθειας (στην Ε&Κ, στις ΤΠΕ, στις ΜΜΕ, στη μείωση των εκπομπών CO₂, γ) δαπάνης (ετήσια κατανομή, κανόνας N+2).
- ⇒ Προγραμματισμός: χρηματοδότηση (αναπτυξιακών) προγραμμάτων και όχι μεμονωμένων έργων.
- ⇒ Εταιρικήτητα: ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση των προγραμμάτων έγκειται στη συνεργασία των υπερεθνικών, των εθνικών και των περιφερειακών αρχών και με τη συνεισφορά των κοινωνικών εταίρων.
- ⇒ Προσθετικότητα: τα κονδύλια της ΕΕ δεν υποκαθιστούν τα εθνικά (συγχρηματοδότηση).

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα προτεινόμενα συγγράμματα.

